

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Inozenzio Astorkiza Zigarreta

*Bermeo,
Bizkaia
(1920-2012)*

Aurkibidea

Biografia

[Mañu](#) auzoko [Oiangorta](#)

"Oidxorta" baserrian jaio, hazi eta bizi izandakoa. Ama meñakarra zuen eta aita bertakoa, bere jaiotetxe berekoa. Zortzo neba-arrebatatik seik egin zuten aurrera eta bera laugarrena izan zen. Gerrako kontuak oso ondo gogoratzen ditu hurbiletik bizi izan baitzuen eta baita parte hartu ere: Asturiasera ebakuatuta joan ostean, aitagaz batera langile-batailoi batera eramán zuten zortzi hilabetetarako lubakiak (trintxerak) egitera; etxera bueltatu eta "La quinta del biberón" deiturikoakaz batera Teruel aldera joan behar izan zen nazionalekin, instrukzioa Iruñean ikasi ostean. Guztira sei urte egin zituen soldadu. Basoko lanak izan zituen ogibide erretiratu zen arte eta Mañuko lehen autoetako bat berea izan zen, lanerako behar zuen-eta.

Zintak

BRM-115

- **Proiektua:** Bermeoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2012-05-24
- **Iraupena:** 83 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea

Pasarteak

1. 17 urtegaz aitagaz trintxerak egiten

- **Erref:** BRM-115/001
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Eskolara kilometro bat zuten eta oinez egiten zuten joan-etorria. Gerra Zibilak 3 urte iraun zituen eta nahiz eta gaztea izan, PNVkoekin eta eta aitagaz batera Asturiasera joan zen ihesi. Baina bertara heldu eta trintxerak egiten jarri zituzten. Asturiasen zeudela, 18 urtetik gorakoa kartzelara sartu eta besteak etxera bildali zituzten. Inoz gaixotu egin zen eta ospitalean egon zen. Etxera bueltatu eta handik gutxira Francok altxatu zituen bere belaunaldikoak.

2. 18 urterekin 6 urtetarako nazionalekin gerrara

- **Erref:** BRM-115/002
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:02:27. **Bukatu:** 00:05:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerratean aitagaz batera trintxerak egiten egon ostean, etxer bueltatu eta Francok bere belaunaldikoak altxatu zituen. Iruñean insturkzioa iaksi ostean Teruelera joan ziren. Gerra amaitu ostean Valentziara joan ziren eta handik etxera. Baina handik gutxira berriro ere Galiziara joan behar izan zuen artezilari lanetan aritzeko. Beste hiru urte edo egin zituen bertan, guztira 6 urte egin zituen soldadu. Gerora, etxera bueltatuta, basoan lan asko egindakoa da Inoz.

3. Asturiasera ihesi joan eta langile-batailoietan bukatu

- **Erref:** BRM-115/005
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:09:37. **Bukatu:** 00:12:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>La Quinta del Biber´n deitzen zioten Inozenzioren belaunaldikoei, gerra joan ziren gazteenak izan ziren-eta. Aurretik aitagaz batera etxeko ganaduak hartu eta Asturiasera joan ziren ebakuatuta PNVko jendeagaz. Baina helburua ez zuten bete langile-batailoetara eroan baitzuten bera eta aita. Hasieran Somorrostrora joan ziren, baina lekurik ez zegoela-eta Asturiasera eraman zituzten ganaduak kendu ostean. Asturias harrapatu zutenean gazteak etxera bota zituzten; hala ere, Francok laster eroan zituen frontera gazteenak.</p>

4. Erreal bi eguneko soldadu

- **Erref:** BRM-115/007
- **Iraupena:** 0:04:44. **Hasi:** 00:13:10. **Bukatu:** 00:17:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Nazionalekin gerrara joan behar izan zuen. Teruelen egon ziren hasieran. Valentzia eta Madrid izan ziren errenditzen lehenak eta Valentziara joan ziren. Etxean 10 egun egin ostean, berriro joan behar izan zuen. Guztira sei urtez egon ze soldadu, Gerratean bertan zortzi hilabetez egon zen, gainerakoan basoan eta kuartelean artiu zen. Gerratean bestela kobratzen zutenaren bikoitza jasotzen zuten. Etxera esku bete diruz bueltatu ei zen. Ez zuten goserik ezagutu.</p>

5. Gerrako zikinkeria oraindik bistan

- **Erref:** BRM-115/008
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:17:54. **Bukatu:** 00:18:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran ez zuen goserik ezagutu, baina gorputz guztia zorritz eta ardiz (arkakusoz) beteta izan zuten. Gerra bukatu ostean, bi egunez tratamendu bat jaso zuten erizain batzuek lagunduta. Oraindik ere orduko orbanak ditu.

6. Gerran behin arropak eransterakoan berriak jantzi

- **Erref:** BRM-115/009
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:18:53. **Bukatu:** 00:20:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Gerra Zibilean soldaduen arropak erabiltzen zituzten. Oinetakoak eta arropak luzaroan aldatu barik egoten ziren, eta eransterakoan berriak ematen zizkieten. Lo ere basoan bertan egiten zuten beste zeregin guztiak bezala.

7. Gerrak ikararik ez

- **Erref:** BRM-115/012
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:23:14. **Bukatu:** 00:26:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra Zibilean, frontera eroan zuten nazionalek. Etxekoekin hartu-emana mantendu zuen gutun bidez. Ez zuen ikararik sentitu, gorputza gelditu egiten dela dio. Behin trintxeratik kanpo erasotu zieten, baina ez zitzaien ezer pasa. Aurrera egiten ikasi zuten. Gauero hiru orduko zaintza egin behar izaten zuten.

8. Gerran zorriz beteta

- **Erref:** BRM-115/014
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:26:26. **Bukatu:** 00:28:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran frontean zeudela zorriak ziren nagusi, ardirik (arkakusorik) ez. Gauetan su ondora hurreratu eta hara egiten zuten salto, oraindik ere sasoi hartako markak ditu Inozek azalean. Hamabostean behin-edo aldatzen zituzten arropak. Beragaz joandako hainbat hil egin ziren. Bermeoko beste lagun bat zaurituta bueltatu zen.

9. Somorrostrora ganadu eta guzti

- **Erref:** BRM-115/016
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:31:42. **Bukatu:** 00:34:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra Zibilean PNVkoekin joan ziren hasieran, gose asko izan zuten. Etxeko ganadua hartuta joan ziren. Bilbotik Somorrostrora joan ziren.

10. Frontean hiltzen zirenak

- **Erref:** BRM-115/019
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:36:31. **Bukatu:** 00:37:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Frontean baten bat hilez gero, ezaguna bazen etxean abisatzen zen, baina ez beti. Mañu auzoan ere badago sekula bere berririk izan ez zutenen bat.

11. Basoko beharra dena eskuz; autoa

- **Erref:** BRM-115/023
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:40:54. **Bukatu:** 00:43:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Basoko beharretan egin du lan Inozenziok. Bertan egiten zituen beharrak azaltzen ditu, hasieran dena egiten zuten eskuz eta indar asko behar zen. Autoa erabiltzen zuen lanerako eta lehenengo kotxeetarikoa berea zen.

12. Auzoko lehen autoa

- **Erref:** BRM-115/024
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:43:29. **Bukatu:** 00:45:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Basoko beharretako autoa erosi zuen, Mañuko lehenengoetarikoa. Lehenago motorra izan zuen. 600 izan ostean R8a izan zuen.

13. Baserriko lanak eskuz

- **Erref:** BRM-115/028
- **Iraupena:** 0:03:18. **Hasi:** 00:48:31. **Bukatu:** 00:51:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Baserriko beharrak eskuz egiten zituzten, eskuz maneiatzen ziren tresnekin. Laietan ere aritutakoa da Inoz.

14. Azpigarria eta gurdia

- **Erref:** BRM-115/029
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:51:49. **Bukatu:** 00:52:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Basoan ira ebaki, gurdia bete eta azpigarrirako erabiltzen zuten kortan. Gurdiak egurrezkoak izaten ziren.

15. Mañuko errotak

- **Erref:** BRM-115/032
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:54:03. **Bukatu:** 00:56:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artoa

- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Artoa labatik pasatu ostean errotara eroaten zuten ehotzera. Etxe ondo bi errota zituzten: Oiortako errota eta Olazerrota. Errotariak errotara eroaten zuen jeneroaren zati bat kentzen zion baserritarrari.

16. Irina zertarako?

- **Erref:** BRM-115/033
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:56:10. **Bukatu:** 00:58:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artoa
- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Arto-irinagaz ganaduarentzako pentsua eta etxean jateko taloa egiten zuten; gari-irinagaz, ostera, ogia. Indaba ere askotan jaten zuten. Irina "kaixa"n gordetzen zuten, zapaldu egiten zuten dena ondo sartzeko. Kaixa bakoitzak 6 edo 7 anegako edukiera zuen. Ganaduak arto asko jaten zuen.

17. Emakume/gizon beharrak

- **Erref:** BRM-115/037
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:02:09. **Bukatu:** 01:03:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Emakumeek denetariko lanak egiten zituzten, etxe barruan zein kanpoan; gizonak, ostera, gizonena baino ez. Esnea plazan saltzen zuten esne-saltzailea beharrean hasi aurretik.

18. Domeka goizaldera arte parrandan

- **Erref:** BRM-115/039
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 01:08:00. **Bukatu:** 01:10:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Gaztetan parranda asko egindakoa da. Domeka goizaldean erretiratzen ziren eta etxera heltzerakoan labea labako sua egiten zuten, ogia egiteko. Mañun farra egoten zen.

19. Inguruko erromeria guztietara

- **Erref:** BRM-115/045
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 01:12:38. **Bukatu:** 01:14:00

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

San Juanetan Bakioko erromeriara joaten ziren. Basorik baso bueltatzen ziren etxera goizaldean. Erromeriara joateko ez zuten gaur egungo moduko arroparik janzen; baina, Bermeora joateko bai janzen ziren dotoreago. Larrauri, Mungia, Meñaka... aldera ere joaten ziren.

20. Soinulariari ordaindu dantzan egitearren

- **Erref:** BRM-115/046
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 01:14:00. **Bukatu:** 01:15:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Dantzan egitearren ordaindu egin behar izaten zioten gizonezkoek soinulariari; herri handietan, ostera, debalde zen.

21. Ezkondu arte jornala gurasoei

- **Erref:** BRM-115/048
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:15:12. **Bukatu:** 01:16:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Gaztetan ardoa edaten zuten. Ezkondu arte irabazitako jornal guztia gurasoari ematen zioten. Bere emaztea arreo (logela bateko altzariak eta diru apur bat) ekarri zuen ezkontzerakoan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-27

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com